

ediliyordu? Bu sorunun cevabını Seyyid Kutub «Fî zilâ'il-Kur'an» adlı tefsirinde şöyle izah eder:

«Adem niçin imtihan ediliyordu? İlk andan itibaren yeryüzünde halife olmak için yaratılan bir mahluk iken, niçin Cennete girip oradan yeryüzüne indirildi?

«Bana göre bu tecrübe, yeryüzünde halife olacak şahsı yetiştirmek için yapılmıştır. Varlığında gizlenmiş olan kuvvetleri uyarmak, onu sapıklıkla savaşa hazırlamak, acıları, tattırmak, pişmanlığı yudumlatmak, düşmanını tanıtmak; bütün bunlardan sonra da emin olan sığınağa iltica ettirmek için yapılmıştı.

«Yasaklanan ağacın hikâyesi, şeytanın lezzetle vesvese vermesi, günah işlemek hususunda verilen sözü unutmak, sarhoşluktan sonra ayılma, nedamet ve af dileyiş... Değişik bir tecrübe şekliydi bu. Allah'ın rahmeti bu mahlukun hilâfet makamına ilerde benzerleri ile çok kerre karşılaşacağı şeylere ve şeytanla olan mücadelesine hazırlıklı olarak inmesini icabettirdi. Bu, bitmeyen savaşa bir hazırlıktı... Bu hal insana bir dersti.» (12) İlâhî kudret, halife olacak olan insanı deniyor, onu alıştırtıyor ve sonunda ona tevbe edip tekrar Rabbine iltica etmesini lutf ediyor. Adem ve günah, ilk insan ve ilk tevbe. Sahibini yeryüzüne halife olarak indiren günah. Sonuç olarak çok güzel bir günah. Evet sahibini yeryüzüne halife yapan günah. Şazeli adeta bu günahla övünerek ondan söz eder. Af edilmesi için insanların uğrunda can vermesi gerekmeyen günah. Bağışlanması için, karanlıklar dünyasına inip orada Cehennem azabına duçar olunmayan günah.

İslâm, insanın günah kompleksi ile ümitsizliğe düşmesini istemez. Günah ve yasaklama duygusu, cemiyetin düzen ve intizamını sağlayan en önemli amillerden biridir. Bununla beraber, hiç kimse bütün hayatı boyunca günah işlemedi, diyemez. İnsan mutlaka hata eder. Önemli olan bu hatada ısrar etmeyip hemen tevbe etmektir.

Allah, mülkündeki hakimiyet, faaliyet, rızık verme ve günahları bağışlamada yegâne galiptir. Af edişinde hiç bir vasıtaya ihtiyaç görmez. Onun rahmeti herşeyi kapsar. En'am sûresinin 12. âyetinde şöyle buyurur:

«De ki: Göklerde ve yerde olanlar kimindir? Allah'ındır de. O, rahmet etmeyi kendi üzerine almıştır, and olsun ki, sizi varlığı şüphe götürmeyen kıyamet gününde toplayacaktır. Hüsrana düşenler, işte onlar inanmazlar.» Bu âyeti tefsir ederken S. Kutub şöyle söyler:

«Şüphesiz bu mülkün sahibi odur. Tesbih ve tenzih ederiz O'nu. Bu konuda hiç kimse münazaraya girişemez. Fakat Hakk Teâlâ kendi fazlı ve ihsanı olarak rahmet etmeyi de üzerine almıştır. Ve bunu doğrudan doğruya iradesi ve meşiyetine binaen benimsemiş ve bu konuda onu zorlayan hiç bir sebep bulunmadığı gibi, hiç kimsenin de niçin böyle yaptığını demeye yetkisi yoktur. O'nun engin iradesi ve yüce Rübûbiyeti bunun böyle olmasını icap ettirmiştir. Hak Teâlâ'nın yaratıklar üzerindeki hükmünün ana kaidesi rahmettir. Dünya ve ahirette insanlara karşı muamelesinin ana dayanağı rahmettir. Şu halde rahmet kaidesine inanmak bir bakıma İslâm Düşüncesinin ana umdelerindedir. Hatta zaman zaman meşakkatlerle denemek konusunda bile olsa her şeyde asl olan Allah'ın kullarına rahmetidir.» (13)

Müslim'in bildirdiğine göre Peygamberimiz şöyle demiştir: Ruhumu kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, siz günah işlemeseydiniz,

Allah sizi götürüp yerinize günah işleyip istiğfar eden bir kavim getirirdi. Onların günahlarını mağfiret ederdi.» Şüphesiz burada günaha teşvik diye şey söz konusu değildir. Asıl olan işlenen bir hatadan dolayı, hemen istiğfar edip günahın bağışlanmasını dileme zevkını tatmaktır. Yapılan hatadan dolayı pişman olmaktır. Günahta ısrar edip, tevbe etmeden ölümlü yüzyüze gelen kimse için «Kim de, zerre miktarı bir kötülük işlerse onun cezasını görecektir.» (14) âyeti nâzil olmuştur.

Mü'min, günahlarından dolayı devamlı tevbe etmelidir. Zira o, korku ve ümit arası bir menzilde bulunmak zorundadır.

Sonuç olarak diyebiliriz ki kişi, «Ben şu kadar günah işledim. Artık günahlarım bağışlanmaz. Batacağı kadar battım,» diyemez. Çünkü şirkten (Allah'a ortak koşma) başka bütün günahları Allah dilerse af eder. Zerre kadar bir imana sahip olan kimse de mutlaka Cehennemden çıkacaktır. İşte, günah ve tevbe ile ilgili olarak İslâm inancı budur.

(1) Mevlânâ: Mesnevi, c. 4, s. 202. Çeviren: Veled İzbudak, M. E. Basımevi, İst. 1966 (5. Baskı)

(2) Süneni İbni Mace'den naklen: İslâm'da Tevbe, s. 23, İsmail Karaçam, İleri Sanat Mat. (2. Baskı) Özek Yayınevi.

(3) Buhari Muhtasarı Tecrid-i Sarih, c. 9, s. 9, Terc. Kâmil Miras, Türk Tarih Basımevi, Ankara - 1971.

(4) Kur'an: Tin/4-5.

(5) Elmahlı Hamdi Yazır: Hak Dini Kur'an Dili, c. 1, s. 326, Nebioğlu Basımevi, 1960 (2. Baskı)

(6) Ebu'l-Hasan Ali Nedevi: Müslümanların Gerilemesiyle Dünya Neler Kaybettir: s. 27-27. Terc. İbrahim Düzen, Mustafa Topuz, Çelikkilt Mat. İstanbul 1966.

(7) Ebu'l-Hasan Ali Nedevi: Müslümanların gerilemesiyle dünya neler kaybettir, s. 38, Terc. İbrahim Düzen, Mustafa Topuz, Çelikkilt mat. İstanbul 1966.

(8) Ahmed Davudoğlu: Selâmet Yolları, c. 4, s. 45, Nurettin Uycan Mat. İstanbul 1967.

(9) Kur'an: İsrâ/15.

(10) İncil: Matta/26: 26-28.

(11) İncil: Matta/5:29-30, Markos/9:43-47

(12) Seyyid Kutub: Fî zilâ'il-Kur'an, c. 1, s. 119. Terc. Emin Sarag, İ. Hakkı Şengüler, Bekir Karhğa, Ahmet Sait Mat. İst. 1970

(13) Seyyid Kutub: Fî zilâ'il-Kur'an, c. 5, s. 109-110. Terc. M. Emin Sarag, İ. Hakkı Şengüler, Bekir Karhğa, Ahmet Sait Mat. İstanbul 1973.

(14) Kur'an: Zilzâl/8.

TASHİH: Geçen sayımızda bu sahifelerde çıkan «Tedavide Düânın Rolü» başlıklı yazıda sahife: 12'de, 38 nottaki Nahl sûresinin 69. âyetinde bir vav fazla düşmüş ve 39. nottaki İsrâ sûresi'nin 82. âyetine ait olan «Lilmü'mimin» kelimesi altındaki âyete geçmiştir. Düzeltir, özür beyan ederiz.

İslâm Medeniyeti

RUBAİ

BİR BİR BIRAKIP GÖÇTÜĞÜMÜZ YERLERDEN
SESLER GELİYOR HER GECE MEHTERLERDEN
KALBİM DİYOR: «EY GÖKYÜZÜ, İNMIŞ OLAMAZ
HAŞMETLİ FETİH SÜRESİ MİNBERLERDEN.»

Arif Nihat ASYA